29/02/2020

Τα νέα αναθεωρημένα Προγράμματα Σπουδών για το μάθημα των Θρησκευτικών ανακοίνωσε το ΙΕΠ – Ποιες αλλαγές έχουν γίνει – Από πότε θα εφαρμοστούν

/ Επικαιρότητα

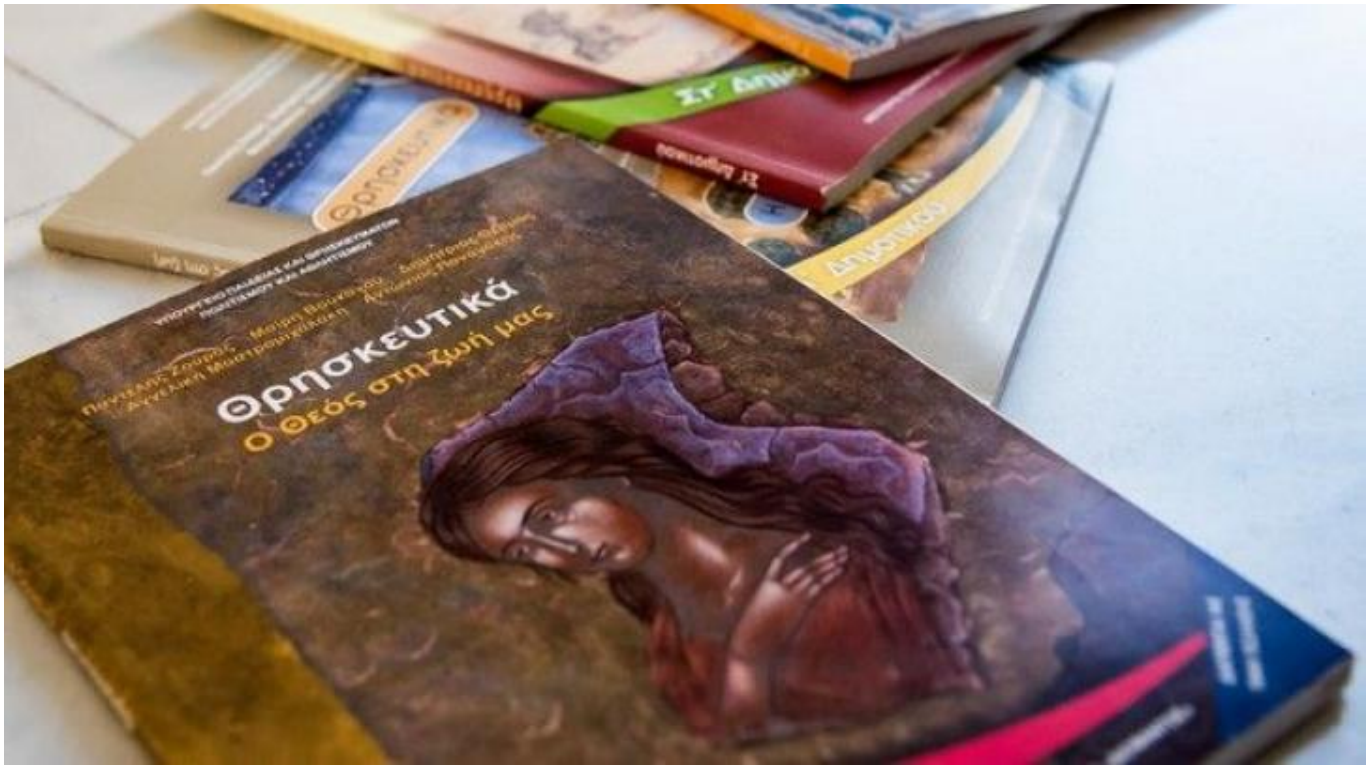

Εγκρίθηκαν ομόφωνα τα νέα αναθεωρημένα Προγράμματα Σπουδών για το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο με την υπ' αριθμ. 11/27-02-2020 Πράξη Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Το ΙΕΠ είχε ορίσει άμισθη επταμελή Επιστημονική Επιτροπή. Η Επιτροπή, υπογραμμίζει στο πόρισμά της ότι "σέβεται το έργο των εμπειρογνωμόνων και των συντακτών του υλικού για τον μαθητή που εργάστηκαν με ζήλο και αυταπάρνηση για τα ΠΣ του 2016 και του 2017", ενώ αναγνωρίζει το έργο τους εξ επόψεως θεολογικής, διδακτικής και παιδαγωγικής προσέγγισης.

Η οργάνωση και ανάπτυξη των περιεχομένων όμως κρίθηκε αντίθετη με την ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των Ορθόδοξων μαθητών και αποκλειστικά και μόνο γι’ αυτό το λόγο η επιτροπή οδηγήθηκε στην ουσιαστική αναθεώρηση των περιεχομένων.

Το αντικείμενο αυτής της Επιτροπής ήταν:

α) η Εισήγηση για την βέλτιστη δυνατή μεταβατική λύση του ζητήματος με στόχο την πλήρη συμμόρφωση των Προγραμμάτων Σπουδών του Μαθήματος των Θρησκευτικών με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε., για το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί μέχρι τη συγγραφή και εφαρμογή των νέων Προγραμμάτων Σπουδών και του αντιστοίχου διδακτικού υλικού για το Μάθημα των Θρησκευτικών

β) και η Εισήγηση σχετικά με τους τρόπους και τις μεθόδους εφαρμογής των αποφάσεων του Σ.τ.Ε., του ΕΔΔΑ και της ΑΠΔΠΧ, όσον αφορά σε όλες τις υπόλοιπες πτυχές των αποφάσεων αυτών που συνδέονται με το Μάθημα των Θρησκευτικών, με έμφαση στη διατήρηση της υποχρεωτικότητας του Μαθήματος και τη διαδικασία απαλλαγής των μαθητών/μαθητριών», παρέδωσε στο ΙΕΠ την ομόφωνη εισήγησή της.

Με αυτήν προτείνει, ως βέλτιστη μεταβατική λύση, την αναδιαμόρφωση/αναθεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) του 2017 ώστε αυτά να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις 1749/2019 και 1750/2019 του ΣτΕ.

Σύμφωνα με την επιτροπή οι αλλαγές που έχουν γίνει αφορούν:

1. Διαμόρφωση γενικών σκοπών σύμφωνα με τις αποφάσεις του ΣτΕ
2. Αφαίρεση θεμάτων που δεν αφορούν την ορθόδοξη πίστη σε Δημοτικό, Α και Β΄ Γυμνασίου και Α΄ και Γ΄ Λυκείου
3. Μείωση Προσδοκώμενων Μαθησιακών Αποτελεσμάτων (ΠΜΑ) κατ’ αντιστοιχία αφαίρεσης συγκεκριμένων θεματικών ενοτήτων, σύμφωνα με την απόφαση του Σ.τ.Ε.
4. Εναρμόνιση βιβλίου μαθητή και Θεματικών Ενοτήτων με το προτεινόμενο ΠΣ
5. Αναδιάταξη ύλης και αντιμεταθέσεις κειμένων μεταξύ όλων των τάξεων
6. Διαγραφή θεματικών ενοτήτων (ΘΕ) ή υποενοτήτων και πρόσθεση νέων ΘΕ, όπου δει, ή κατάτμηση ΘΕ σε μικρότερες
7. Συγχώνευση ομοειδών ενοτήτων
8. Εισαγωγή νέου υλικού (γραπτών και πολυτροπικών κειμένων), σε βιβλία από επιλεγμένες ενότητες παλαιοτέρων βιβλίων μαθητή αλλά και άλλες πηγές
9. Τροποποίηση τίτλων
10. Διαγραφή κειμένων, εικόνων, τραγουδιών, ποιημάτων για λόγους που

συνδέονται όχι μόνο με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε. αλλά και αναθεωρητικά προς την εν γένει σχέση τους με το περιεχόμενο των ενοτήτων των μαθημάτων καθώς και λαμβάνοντας υπ’ όψιν την εμπειρία από την εφαρμογή τους κατά το προηγούμενο σχολικό έτος

11. Μετατροπή του «Φακέλου Μαθητή» σε «Βιβλίο Μαθητή»
12. Αλλαγή εξωφύλλων
13. Διόρθωση αβλεπτημάτων, ορθογραφικών και συντακτικών λαθών, παραλείψεως

Οι επιδιώξεις του μαθήματος των Θρησκευτικών

Το Μάθημα των Θρησκευτικών, μετά τις υποχρεωτικές αλλαγές ώστε να είναι απολύτως σύμφωνο με τις αποφάσεις του Σ.τ.Ε., επιδιώκει να παραμείνει ένα μάθημα γνώσης και όχι κατήχησης, ένα μάθημα για τον ορθόδοξο πολιτισμό που αφορά όλους όσοι κατοικούν στην Ελλάδα, ένα μάθημα σεβασμού προς τη διαφορετικότητα και τον άλλον, ένα μάθημα που παρέχει επαρκείς γνώσεις και για τις άλλες μεγάλες θρησκείες του τόπου και της εποχής μας.

Πάνω απ’ όλα, όμως, παραμένει ένα μάθημα που υπηρετεί τον κεντρικό στόχο του εκπαιδευτικού μας συστήματος δηλαδή να διαμορφώνει πολίτες με δημοκρατική συνείδηση και αξίες που γνωρίζουν ότι ζουν σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Γι’ αυτό και είναι ένα μάθημα ανοιχτό, εντός του υποχρεωτικού πλαισίου που όρισε το Σ.τ.Ε..

Σύμφωνα με το πόρισμα της επιτροπής, στο Δημοτικό-Γυμνάσιο, οι μαθητές «οικοδομούν ένα στιβαρό πεδίο γνώσης και κατανόησης της Ορθόδοξης Εκκλησίας», οι «Ορθόδοξοι μαθητές αναπτύσσουν και καλλιεργούν την θρησκευτική συνείδησή» τους και προσφέρονται «ευκαιρίες, ώστε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν ικανότητες και επάρκειες – αλλά και διαθέσεις και στάσεις ζωής– που χαρακτηρίζουν τον θρησκευτικά εγγράμματο άνθρωπο, καλλιεργώντας παράλληλα την ηθική και κοινωνική του ευαισθησία απέναντι στις σύγχρονες προκλήσεις της εποχής μας». **Στο Λύκειο το Μάθημα των Θρησκευτικών συμβάλλει:** α) Στην ανάπτυξη και καλλιέργεια της θρησκευτικής συνείδησης των Ορθόδοξων Χριστιανών μαθητών και μαθητριών, β) Στον θρησκευτικό γραμματισμό των μαθητών και μαθητριών, με επίκεντρο τη Βίβλο, τα Δόγματα της Ορθόδοξης Εκκλησίας, την ηθική της διδασκαλία και γενικότερα την παράδοσή της, όπως έχει διατυπωθεί στο έργο των Πατέρων της και εκφραστεί διά των μνημείων του πολιτισμού. Εν προκειμένω, ο θρησκευτικός γραμματισμός αποβλέπει και στην πρόσκτηση πληροφοριών και γνώσεων για τις θρησκείες του κόσμου σε διακριτές θεματικές ενότητες, γ) Στην καλλιέργεια ανθρωπιστικής και Ελληνικής παιδείας, με έμφαση στα μορφωτικά αγαθά που χρειάζεται να

ανακαλύψει ο μαθητής ως απαραίτητη υποδομή για την ίδια του τη ζωή και δ) Στη γνωριμία και επικοινωνία με τον «άλλον», η οποία αποβλέπει στην καλλιέργεια της ικανότητας για διάλογο και για σεβασμό απέναντι στην ετερότητα.

Η Επιτροπή, τέλος, περαιώνοντας το έργο της, φρονεί ότι τα Προγράμματα Σπουδών, εκτός της συμφωνίας τους με τις επιταγές του Συντάγματος και τις αποφάσεις νομικών οργάνων (ΣτΕ, ΕΔΔΑ, ΑΠΔΠΧ), μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά μόνον όταν λαμβάνεται η σχετική προς τούτο πρόνοια από το κράτος.

Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει ότι το μάθημα εξακολουθεί να είναι μονόωρο στην Στ’ Δημοτικού και θα πρέπει να επανέλθει ως δίωρο, ιδιαιτέρως όταν χάνονται αρκετές ώρες διδασκαλίας σε ορίζοντα έτους, από γεγονότα και συμβαίνοντα στη σχολική ζωή, προγραμματισμένα ή έκτακτα, όπως, εκπαιδευτικές επισκέψεις, αργίες, τυχόν απουσίες εκπαιδευτικών, σχολικές εορτές κ.λπ. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) οφείλει, σύμφωνα με την Επιτροπή, να εξετάσει σε βάθος επωφελείς τρόπους για την ομαλή, απρόσκοπτη, επιστημονικά άρτια αλλά και σύμφωνη προς τις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών στο Δημοτικό Σχολείο, με τρόπο ώστε να πληρώνεται το πνεύμα του νομοθέτη για καλλιέργεια της θρησκευτικής συνειδήσεως των μαθητών. “Το ΥΠΑΙΘ πρέπει, μέσω του ΙΕΠ, να προχωρήσει στην προκήρυξη για την εκπόνηση νέων Προγραμμάτων Σπουδών του Μαθήματος των Θρησκευτικών, όπως θα πράξει για όλα τα μαθήματα καθώς τα προτεινόμενα, από την παρούσα Επιτροπή, ΠΣ έχουν εξ ανάγκης έναν μεταβατικό χαρακτήρα”, **καταλήγει το πόρισμα.**

Η άμισθη Επιστημονική Επιτροπή απαρτιζόταν από τα εξής μέλη:

1. Κωνσταντίνος Κορναράκης (Πρόεδρος Επιτροπής). Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Ε.Κ.Π.Α. (αντικείμενο: Χριστιανική Ηθική).

2. Αθανάσιος Στογιαννίδης. Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ (αντικείμενο: Σχολική Παιδαγωγική και Διδακτική Μεθοδολογία του Μαθήματος των Θρησκευτικών).

3. Κωνσταντίνος Πρέντος. Διευθυντής 6ου Δημοτικού Σχολείου Κηφισιάς, Δάσκαλος, Θεολόγος.

4. Μάριος Κουκουνάρας – Λιάγκης. Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ (αντικείμενο: Διδακτική Θρησκευτικών).

5. Ξανθή Αλμπανάκη. Δρ. Θεολογίας, κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Ειδίκευσης της Νομικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου και της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., με ειδίκευση στην Παιδαγωγική.

6. Ελένη Μαράκη. Δρ. Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Προϊσταμένη ΚΕΣΥ (Κέντρο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης) Ηρακλείου της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κρήτης.

7. Φερενίκη Παναγοπούλου. Επίκουρη Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω.

Τι όριζε η απόφαση του ΣτΕ

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, με τις υπ΄ αριθμ. 1749 – 1752/2019 αποφάσεις της Ολομέλειας του (προεδρεύων ο αντιπρόεδρος Αθανάσιος Ράντος και εισηγήτρια η Σύμβουλος Επικρατείας Παρασκευή Μπραΐμη) ανακοίνωσε στις 20 Σεπτεμβρίου τις 101470/Δ2/16.6.2017 και 99058/Δ2/13.6.2017 αποφάσεις του υπουργού Παιδείας, με τις οποίες καθορίστηκαν τα προγράμματα σπουδών του μαθήματος των θρησκευτικών αφενός του δημοτικού και του γυμνασίου και αφετέρου του λυκείου.

Σε σχέση με τη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών, η Ολομέλεια του Δικαστηρίου έκρινε, κατά πλειοψηφία, ότι πρέπει να επιδιώκεται η ανάπτυξη της ορθόδοξης χριστιανικής συνείδησης και ότι το μάθημα αυτό απευθύνεται αποκλειστικά στους ορθόδοξους χριστιανούς μαθητές.

Εξάλλου, σύμφωνα με το ΣτΕ, οι ετερόδοξοι, αλλόθρησκοι ή άθεοι μαθητές έχουν δικαίωμα πλήρους απαλλαγής από το μάθημα με την υποβολή σχετικής δήλωσης, η οποία θα μπορούσε να γίνει με μόνη την επίκληση λόγων θρησκευτικής συνείδησης. Η δε Πολιτεία οφείλει, εφόσον συγκεντρώνεται ικανός αριθμός μαθητών που απαλλάσσονται, να προβλέψει τη διδασκαλία ισότιμου μαθήματος προκειμένου να αποτραπεί ο κίνδυνος «ελεύθερης ώρας».

Η εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών θα γίνει από την ερχόμενη σχολική χρονιά, ενώ μέχρι στιγμής δεν έχει γνωστό αν θα εκδοθούν νέα βιβλία.

Διαβάστε αναλυτικά

- Εισήγηση Επιτροπής – Έκθεση Αναθεώρησης
- Πρόγραμμα Σπουδών Δημοτικού – Γυμνασίου
- Πρόγραμμα Σπουδών Λυκείου